

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 14.4.2016 г.
JOIN(2016) 6 final

ANNEX 1

ПРИЛОЖЕНИЕ

**Споразумение за партньорство по въпросите на отношенията и сътрудничеството
между Европейския съюз и неговите държави членки, от една страна, и Нова
Зеландия, от друга страна**

към

Съвместно предложение за Решение на Съвета

**за подписване, от името на Европейския съюз, и за временно прилагане на
Споразумението за партньорство по въпросите на отношенията и
сътрудничеството между Европейския съюз и неговите държави членки, от една
страна, и Нова Зеландия, от друга страна**

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, [...] г.
(OR. bg)

NZ/15

Междуинституционално досие:

ЗАКОНОДАТЕЛНИ АКТОВЕ И ДРУГИ ПРАВНИ ИНСТРУМЕНТИ

Предмет:

СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО
ПО ВЪПРОСИТЕ НА ОТНОШЕНИЯТА И СЪТРУДНИЧЕСТВОТО
МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
И НЕГОВИТЕ ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ, ОТ ЕДНА СТРАНА,
И НОВА ЗЕЛАНДИЯ, ОТ ДРУГА СТРАНА

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ, наричан по-долу „Съюзът“,

както и

КРАЛСТВО БЕЛГИЯ,

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ,

ЧЕШКАТА РЕПУБЛИКА,

КРАЛСТВО ДАНИЯ,

ФЕДЕРАЛНА РЕПУБЛИКА ГЕРМАНИЯ,

РЕПУБЛИКА ЕСТОНИЯ,

ИРЛАНДИЯ,

РЕПУБЛИКА ГЪРЦИЯ,

КРАЛСТВО ИСПАНИЯ,

ФРЕНСКАТА РЕПУБЛИКА,

РЕПУБЛИКА ХЪРВАТИЯ,

ИТАЛИАНСКАТА РЕПУБЛИКА,

РЕПУБЛИКА КИПЪР,

РЕПУБЛИКА ЛАТВИЯ,

РЕПУБЛИКА ЛИТВА,

ВЕЛИКОТО ХЕРЦОГСТВО ЛЮКСЕМБУРГ,

УНГАРИЯ,

РЕПУБЛИКА МАЛТА,

КРАЛСТВО НИДЕРЛАНДИЯ,

РЕПУБЛИКА АВСТРИЯ,

РЕПУБЛИКА ПОЛША,

ПОРТУГАЛСКАТА РЕПУБЛИКА,

РУМЪНИЯ,

РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЯ,

СЛОВАШКАТА РЕПУБЛИКА,

РЕПУБЛИКА ФИНЛАНДИЯ,

КРАЛСТВО ШВЕЦИЯ,

ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО ВЕЛИКОБРИТАНИЯ И СЕВЕРНА ИРЛАНДИЯ,

държави — членки на Европейския Съюз, наричани по-нататък „държавите членки“,

от една страна, и

НОВА ЗЕЛАНДИЯ,

от друга страна,

наричани по-нататък „страните“,

КАТО ПРИЗНАВАТ споделените ценности и близките исторически, политически, икономически и културни връзки помежду си,

КАТО ПРИВЕТСТВАТ постигнатия напредък в развитието на взаимноизгодни отношения след приемането на Съвместната декларация за отношенията и сътрудничеството между Европейския съюз и Нова Зеландия на 21 септември 2007 г.,

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ ОТНОВО своята ангажираност с целите и принципите на Устава на Организацията на обединените нации („Устав на ООН“) и с укрепването на ролята на Организацията на обединените нации („ООН“),

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ ОТНОВО ангажираността си с демократичните принципи и правата на човека, заложили във Всеобщата декларация за правата на човека и в други съответни международноправни инструменти в областта на тези права, както и с принципите на правовата държава и доброто управление,

КАТО ПРИЗНАВАТ специалната ангажираност на правителството на Нова Зеландия с принципите на Договора от Уайтанги,

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ широкообхватното естество на отношенията си и важността на осигуряването на съгласувана рамка за насърчаване на развитието на тези отношения,

КАТО ИЗРАЗЯВАТ общата си воля да издигнат отношенията си до нивото на засилено партньорство,

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ желанието си да засилят и да развият политическия диалог и сътрудничеството помежду си,

ТВЪРДО РЕШЕНИ да укрепят, задълбочат и диверсифицират сътрудничеството в области от взаимен интерес на двустранно, регионално и глобално равнище и за взаимна полза,

КАТО ОТЧИТАТ нуждата от засилено сътрудничество в областта на правосъдието, свободата и сигурността,

КАТО ОТЧИТАТ желанието си да насърчават устойчивото развитие в неговите икономически, социални и екологични измерения,

КАТО ОТЧИТАТ СЪЩО ТАКА общия си интерес към насърчаването на взаимно разбирателство и стабилни връзки между хората, включително посредством туризъм, реципрочни договорености, които позволяват на младите хора да посещават други държави и да работят и учат, както и посредством други краткосрочни посещения,

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ ОТНОВО силния си ангажимент за насърчаване на икономическия растеж, глобалното икономическо управление, финансовата стабилност и ефективното многостранно сътрудничество,

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ ОТНОВО ангажимента си за сътрудничество в насърчаването на международния мир и сигурност,

КАТО СЕ ОСНОВАВАТ НА споразуменията, сключени между Съюза и Нова Зеландия, най-вече във връзка с управлението на кризи, науката и технологиите, въздухоплавателните услуги, процедурите за оценяване на съответствието и санитарните мерки,

КАТО ОТБЕЛЯЗВАТ, че в случай, че страните решат в рамките на настоящото споразумение да сключат специални споразумения в областта на свободата, сигурността и правосъдието, които трябва да бъдат сключени от Съюза съгласно част трета, дял V от Договора за функционирането на Европейския съюз, разпоредбите на тези бъдещи споразумения няма да обвързват Обединеното кралство и/или Ирландия, освен ако Европейският съюз, заедно с Обединеното кралство и/или Ирландия във връзка със съответните си предходни двустранни отношения, не уведомят Нова Зеландия, че Обединеното кралство и/или Ирландия е обвързано/обвързана или са обвързани от тези споразумения като част от Съюза в съответствие с Протокол (№ 21) относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз. Също така, всички последващи вътрешни за Съюза мерки, които трябва да бъдат приети за изпълнение на настоящото споразумение по силата на посочения по-горе дял V, няма да обвързват Обединеното кралство и/или Ирландия, освен ако те не са уведомили за желанието си да участват в такива мерки или да ги приемат в съответствие с Протокол № 21. Като отбелязват също, че такива бъдещи споразумения или такива последващи вътрешни за Съюза мерки попадат в приложното поле на Протокол (№ 22) относно позицията на Дания, приложен към тези договори,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

ДЯЛ I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 1

Цел на споразумението

Целта на настоящото споразумение е да се установи засилено партньорство между страните и да се задълбочи и подобри сътрудничеството по въпроси от взаимен интерес, като се отразяват общите ценности и общите принципи, включително чрез засилване на диалога на високо равнище.

ЧЛЕН 2

Основа за сътрудничество

Страните потвърждават отново ангажираността си с демократичните принципи, правата на човека и основните свободи, както и с принципите на правовата държава и доброто управление.

Зачитането на демократичните принципи и правата на човека и основните свободи, определени във Всеобщата декларация за правата на човека и в други приложими международноправни инструменти в областта на правата на човека, и на принципа на правовата държава е залегнало в основата на вътрешните и международните политики на страните и представлява съществен елемент от настоящото споразумение.

Страните потвърждават отново ангажираността си с Устава на ООН и изразените в него общи ценности.

Страните потвърждават отново ангажираността си да насърчават устойчивото развитие и растеж във всичките им измерения, да допринасят за постигане на целите на развитието, по които е постигнато международно съгласие, и да си сътрудничат за намиране на решение на глобалните предизвикателства, свързани с околната среда, включително изменението на климата.

Страните подчертават общата си ангажираност с широкообхватния характер на двустранните си отношения и с разширяването и задълбочаването на тези отношения, включително чрез сключването на специални споразумения и договорености.

Прилагането на настоящото споразумение почива върху принципите на диалог, взаимно уважение, равноправно партньорство, консенсус и зачитане на международното право.

ЧЛЕН 3

Диалог

1. Страните се споразумяват да засилят редовния си диалог във всички области, обхванати от настоящото споразумение, с оглед изпълнението на целите му.
2. Диалогът между страните се провежда чрез контакти, обмен и консултации на всички равнища, най-вече в следните форми:
 - а) срещи на равнище ръководители, които се провеждат редовно, когато страните го сметнат за необходимо;

- б) консултации и посещения на равнище министри, които се провеждат по поводи и на места, определени от страните;
- в) консултации на равнище министри на външните работи, които се провеждат редовно, ако е възможно, всяка година;
- г) срещи на равнище висши служители за консултации по въпроси от взаимен интерес или брифинги и сътрудничество във връзка с основните национални или международни събития;
- д) секторни диалози по въпроси от общ интерес; както и
- е) обмен на делегации между Европейския парламент и парламента на Нова Зеландия.

ЧЛЕН 4

Сътрудничество в регионални и международни организации

Страните се ангажират да си сътрудничат чрез обмен на мнения по политически въпроси от взаимен интерес и когато е целесъобразно, да обменят информация относно позициите си в рамките на регионалните и международните форуми и организации.

ДЯЛ II

ПОЛИТИЧЕСКИ ДИАЛОГ И СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО ВЪПРОСИТЕ НА ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА И СИГУРНОСТТА

ЧЛЕН 5

Политически диалог

Страните се споразумяват да засилят редовния политически диалог помежду си на всички равнища, особено с оглед на обсъждането на въпроси от общ интерес, обхванати от настоящия дял, и с оглед на укрепването на общия им подход към международните въпроси. Страните се споразумяват, че за целите на настоящия дял терминът „политически диалог“ означава обмен и консултации, официални или неофициални, на всички равнища на управление.

ЧЛЕН 6

Ангажираност с демократичните принципи, правата на човека и принципите на правовата държава

В интерес на насърчаването на споделената ангажираност на страните с демократичните принципи, правата на човека и принципите на правовата държава, страните се споразумяват:

- а) да насърчават основните принципи по отношение на демократичните ценности, правата на човека и принципите на правовата държава, включително в рамките на многостранни форуми; както и

- б) да си сътрудничат и координират, когато е целесъобразно, за практическото подпомагане на демократичните принципи, правата на човека и принципите на правовата държава, включително в трети държави.

ЧЛЕН 7

Управление на кризи

Страните потвърждават отново ангажимента си да насърчават международния мир и сигурността, включително, *inter alia*, чрез Споразумението между Нова Зеландия и Европейския съюз за създаване на рамка за участието на Нова Зеландия в операциите на Европейския съюз за управление на кризи, подписано в Брюксел на 18 април 2012 г.

ЧЛЕН 8

Борба с разпространението на оръжия за масово унищожение

1. Страните считат, че разпространението на оръжия за масово унищожение (ОМУ) и на техните средства за доставка, както за държавни, така и за недържавни субекти, представлява една от най-сериозните заплахи за международния мир и сигурност. Страните отново потвърждават ангажимента си да спазват и да прилагат в пълна степен на национално равнище съществуващите си задължения съгласно международните договори и споразумения за разоръжаване и неразпространение и другите съответни международни задължения. Страните се споразумяват да си сътрудничат и да допринасят за борбата с разпространението на ОМУ и на техните средства за доставка. Страните се споразумяват, че тази разпоредба представлява съществен елемент на настоящото споразумение.

2. Освен това страните се споразумяват да си сътрудничат и да допринасят за предотвратяването на разпространението на ОМУ и на техните средства за доставка, като:
- а) предприемат стъпки, по целесъобразност, за подписване, ратифициране или присъединяване към всички други приложими международни инструменти и за цялостното им прилагане;
 - б) поддържат ефективна система за контрол на националния износ, чрез контрол на износа и транзита на стоки, свързани с ОМУ, включително контрол на крайното потребление на ОМУ за технологиите с възможна двойна употреба, както и чрез наличие на ефективни санкции за нарушаване на контрола на износа.
3. Страните се споразумяват да установят редовен диалог по въпросите на политиката в тези области.

ЧЛЕН 9

Малки оръжия и леко въоръжение

1. Страните признават, че незаконното производство, прехвърляне и движение на малки оръжия и леко въоръжение (МОЛВ), включително боеприпасите за тях, както и прекаленото им натрупване, лошото управление, недостатъчно обезопасените запаси и неконтролираното разпространение продължават да представляват сериозна заплаха за международния мир и сигурност.

2. Страните потвърждават отново ангажимента си да спазват и да изпълняват в пълна степен своите задължения за борба с незаконната търговия с МОЛВ, включително боеприпасите за тях, съгласно действащите международни споразумения и резолюциите на Съвета за сигурност на ООН, както и своите ангажименти в рамките на други международни инструменти, приложими в тази област, като например Програмата за действие на ООН за предотвратяване, борба и премахване на незаконната търговия с малки оръжия и леко въоръжение във всичките ѝ аспекти.

3. Страните се ангажират да си сътрудничат и да осигуряват координиране и взаимно допълване в усилията си за справяне с незаконната търговия с МОЛВ, включително боеприпасите за тях, на глобално, регионално, подрегионално и национално равнище, и се споразумяват да установят редовен политически диалог по тези въпроси.

ЧЛЕН 10

Международен наказателен съд

1. Страните потвърждават отново, че най-тежките престъпления, пораждащи безпокойство сред международната общност като цяло, не трябва да остават ненаказани и че трябва да се гарантира тяхното наказателно преследване, като се предприемат мерки на национално или международно равнище, включително чрез Международния наказателен съд.

2. Като подпомагат укрепването на мира и международното правосъдие, страните потвърждават отново решимостта си:

- а) да предприемат стъпки за изпълнение на Римския статут на Международния наказателен съд (наричан по-долу „Римският статут“) и по целесъобразност — на свързаните с него инструменти;

- б) да обменят опит с регионални партньори при приемането на правните изменения, изисквани с оглед ратифицирането и изпълнението на Римския статут; както и
- в) да си сътрудничат за постигане на напредък по целта за универсалността и непокътнатостта на Римския статут.

ЧЛЕН 11

Сътрудничество в борбата с тероризма

1. Страните потвърждават отново значението на борбата срещу тероризма при пълно зачитане на принципите на правовата държава, международното право, по-специално Устава на ООН и съответните резолюции на Съвета за сигурност на ООН, правото в областта на правата на човека и бежанците и международното хуманитарно право.
2. В тази рамка и като вземат предвид глобалната стратегия на ООН за борба с тероризма, която се съдържа в Резолюция 60/288 на Общото събрание на ООН от 8 септември 2006 г., страните се споразумяват да си сътрудничат в предотвратяването и премахването на тероризма, и по-специално, както следва:
 - а) в рамката на изпълнението в пълна степен на Резолюции № 1267, 1373 и 1540 на Съвета за сигурност на ООН и други приложими резолюции на ООН и международни актове;
 - б) като обменят информация за терористичните групи и техните мрежи за подкрепа в съответствие с приложимото международно и национално право;

- в) като обменят становища относно:
- i) средствата и методите, използвани за борба с тероризма, включително в техническите области и обучението;
 - ii) предотвратяването на тероризма; както и
 - iii) най-добрите практики в областта на защитата на правата на човека в борбата срещу тероризма;
- г) като си сътрудничат с цел задълбочаване на международния консенсус относно борбата срещу тероризма и нормативната му рамка и като работят за постигане в най-кратки срокове на съгласие по Всеобхватната конвенция за борба срещу международния тероризъм, за да допълнят съществуващите актове на ООН за борба с тероризма; както и
- д) като насърчават сътрудничеството между държавите — членки на ООН, за ефективно изпълнение на глобалната стратегия на ООН за борба с тероризма чрез всички подходящи средства.
3. Страните потвърждават отново своята ангажираност с международните стандарти, определени от Специалната група за финансови действия (FATF) за борба с финансирането на тероризма.
4. Страните потвърждават отново своя ангажимент да работят заедно, за да осигурят подкрепа за изграждане на капацитет за борба с тероризма за други държави, които се нуждаят от ресурси и експертен опит, за да предотвратят и да реагират на терористичната дейност, включително в контекста на Глобалния форум за борба с тероризма.

ДЯЛ III

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ГЛОБАЛНАТА ХУМАНИТАРНА ПОМОЩ И ПОМОЩ ЗА РАЗВИТИЕ

ЧЛЕН 12

Развитие

1. Страните потвърждават отново своя ангажимент за подкрепа на устойчивото развитие в развиващите се страни, за да се намали бедността и да се допринесе за повече сигурност, справедливост и благоденствие в света.
2. Страните признават значимостта на съвместната работа за осигуряване на по-голямо въздействие, обхват и влияние на дейностите за развитие, включително в Тихоокеанския регион.
3. За тази цел страните се споразумяват:
 - а) да обменят становища и когато е уместно, да координират позициите си по отношение на въпросите, свързани с развитието, в рамките на регионалните и международните форуми, за да насърчават приобщаващ и устойчив растеж за човешко развитие; както и
 - б) да обменят информация относно съответните си програми за развитие и когато е уместно, да координират ангажираността си в конкретните държави, за да се увеличи въздействието от тези програми върху устойчивото развитие и премахването на бедността.

ЧЛЕН 13

Хуманитарна помощ

Страните потвърждават отново общия си ангажимент за хуманитарна помощ и се стремят да предложат координирани ответни мерки по целесъобразност.

ДЯЛ IV

СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО ИКОНОМИЧЕСКИ И ТЪРГОВСКИ ВЪПРОСИ

ЧЛЕН 14

Диалог по икономическите, търговските и инвестиционните въпроси

1. Страните се ангажират за диалог и сътрудничество в областта на икономиката, търговията и инвестициите, с цел да се улеснят двустранните търговски и инвестиционни потоци. Същевременно, като признават значението на осъществяването на това чрез основана на правила многостранна търговска система, страните потвърждават своя ангажимент да работят заедно в рамките на Световната търговска организация („СТО“) за постигане на допълнително либерализиране на търговията.

2. Страните се споразумяват да насърчават обмена на информация и споделянето на опит относно своите макроикономически тенденции и политики, включително обмена на информация относно координирането на икономическите политики в контекста на регионалното икономическо сътрудничество и интеграция.
3. Страните се стремят към диалог по същество, насочен към насърчаване на търговията със стоки, включително селскостопански стоки и други първични основни стоки, суровини, промишлени стоки и продукти с висока добавена стойност. Страните признават, че прозрачният подход, основан на пазара, е най-добрият начин за създаване на благоприятна среда за инвестиции в производството и търговията с тези продукти и за насърчаване на ефективното им разпределяне и използване.
4. Страните се стремят към диалог по същество, насочен към насърчаване на двустранната търговия с услуги и обмена на информация и опит относно съответната им надзорна среда. Страните се споразумяват също да засилят сътрудничеството си с оглед на подобряване на счетоводната, одиторската, надзорната и регулаторната система в банковото и застрахователното дело и други области на финансовия сектор.
5. Страните насърчават развитието на благоприятна и стабилна среда за взаимни инвестиции посредством диалог, който цели да подобри взаимното разбирателство и сътрудничеството по инвестиционни въпроси, да проучи механизми за улесняване на инвестиционните потоци и да насърчи стабилни, прозрачни и открити правила за инвеститорите.
6. Страните се информират взаимно относно развитието на двустранната и международната търговия, инвестициите и свързаните с търговията аспекти на другите политики, включително политическите си подходи към споразуменията за свободна търговия („ССТ“) и съответните програми и регулаторни въпроси в областта на ССТ, с потенциално въздействие върху двустранната търговия и инвестициите.

7. Този диалог и сътрудничество в областта на търговията и инвестициите ще бъдат осъществявани чрез, *inter alia*:

- а) годишен диалог по въпросите на търговската политика на равнище висши служители, допълван от срещи на равнище министри по въпросите на търговията, когато са определени от страните;
- б) годишен диалог по въпросите на селскостопанската търговия; както и
- в) друг, определен от страните, диалог по сектори.

8. Страните се ангажират да си сътрудничат за осигуряване на условия и насърчаване на увеличаването на търговията и инвестициите помежду си, включително чрез договаряне на нови споразумения, когато е възможно.

ЧЛЕН 15

Санитарни и фитосанитарни въпроси

1. Страните се споразумяват да засилят сътрудничеството по санитарни и фитосанитарни въпроси („СФС“) в рамките на Споразумението на СТО за санитарните и фитосанитарните мерки и на Комисията „Codex Alimentarius“, Световната организация за здравеопазване на животните („ОИЕ“) и съответните международни и регионални организации, работещи в рамките на Международната конвенция по растителна защита („IPPC“). Това сътрудничество има за цел подобряване на взаимното разбиране за санитарните и фитосанитарните мерки и улесняване на търговията между страните и може да включва:

- а) обмен на информация;
- б) прилагане на изисквания за внос на цялата територия на другата страна по споразумението;
- в) извършване на проверка на всички или на част от системите за инспекция и сертификация на органите на другата страна в съответствие с приложимите международни стандарти на Codex Alimentarius, OIE и IPPC относно оценката на тези системи; както и
- г) признаване на статут на райони, свободни от вредители и болести, и на райони с ниска степен на разпространение на вредители или болести.

2. За тази цел страните се ангажират за пълноценно използване на съществуващите инструменти, като например Споразумението между Европейската общност и Нова Зеландия относно санитарните мерки, приложими за търговията с живи животни и животински продукти, подписано в Брюксел на 17 декември 1996 г., и за сътрудничество в рамките на подходящ двустранен форум за други санитарни и фитосанитарни въпроси, които не са обхванати от това споразумение.

ЧЛЕН 16

Хуманно отношение към животните

Също така страните отново потвърждават важността на поддържането на взаимното разбирателство и сътрудничество по въпроси, свързани с хуманното отношение към животните, и ще продължават да обменят информация и да си сътрудничат в рамките на форума за сътрудничество за хуманното отношение към животните на Европейската комисия и на компетентните органи на Нова Зеландия и да работят в тясно сътрудничество в ОИЕ по тези въпроси.

ЧЛЕН 17

Технически пречки за търговията

1. Страните споделят виждането, че по-голямата съвместимост на стандартите, техническите регламенти и процедурите за оценяване на съответствието е ключов елемент за улесняване на търговията със стоки.

2. Страните признават своя общ интерес за намаляване на техническите пречки пред търговията и се споразумяват да си сътрудничат за тази цел в рамките на Споразумението на СТО относно техническите пречки пред търговията и чрез Споразумението за взаимно признаване по отношение на оценката на съответствието между Европейската общност и Нова Зеландия, подписано в Уелингтън на 25 юни 1998 г.

ЧЛЕН 18

Политика в областта на конкуренцията

Страните потвърждават отново своя ангажимент да насърчават конкуренцията в икономическите дейности чрез съответните си закони и подзаконови актове в областта на конкуренцията. Страните се споразумяват да обменят информация относно политиката в областта на конкуренцията и въпроси, свързани с нея, и да подобряват сътрудничеството между органите си за защита на конкуренцията.

ЧЛЕН 19

Държавни поръчки

1. Страните потвърждават отново своя ангажимент за открити и прозрачни рамки за държавни поръчки, които, в съответствие с техните международни задължения, насърчават икономически най-изгодните оферти, конкурентните пазари и недискриминационните практики на закупуване, като по този начин стимулират търговията между страните.

2. Страните се споразумяват да засилят допълнително своите консултации, сътрудничество и обмен на опит и на най-добри практики в областта на държавните поръчки по въпроси от взаимен интерес, включително относно съответните си регулаторни рамки.
3. Страните се споразумяват да проучат начините за по-нататъшно засилване на взаимния достъп до пазарите за държавни поръчки и да обменят становища относно мерките и практиките за възлагане на обществени поръчки, които биха могли да се отразят неблагоприятно на търговията с поръчки между тях.

ЧЛЕН 20

Суровини

1. Страните ще засилят сътрудничеството по въпроси, свързани със суровините, посредством двустранен диалог или в рамките на съответните многостранни срещи или международни институции, по искане на една от страните. По-специално, това сътрудничество има за цел премахването на пречките пред търговията със суровини, укрепването на основаната на правила световна рамка за търговия със суровини и насърчаването на прозрачността на световните пазари на суровини.
2. Областите на сътрудничество могат да включват *inter alia*:
 - а) въпроси, свързани с предлагането и търсенето, двустранната търговия и инвестициите, както и въпроси от общ интерес, произтичащи от международната търговия;

- б) тарифните и нетарифните бариери пред суровините, свързаните с тях услуги и инвестиции;
- в) съответните регулаторни рамки на страните; както и
- г) най-добрите практики във връзка с устойчивото развитие на минната промишленост, включително политиката за полезните изкопаеми, планирането на земеползването и процедурите за издаване на разрешение.

ЧЛЕН 21

Интелектуална собственост

1. Страните потвърждават отново значението на правата и задълженията си във връзка с правата върху интелектуална собственост, включително авторското право и сродните права, търговските марки, географските означения, промишлените дизайни и патентите и тяхното прилагане, в съответствие с най-високите международни стандарти, към които се придържат страните.
2. Страните се договарят да обменят информация и да споделят опит по въпросите, свързани с интелектуалната собственост, включително:
 - а) упражняването, насърчаването, разпространението, рационализирането, управлението, хармонизирането, защитата и ефективното прилагане на правата върху интелектуалната собственост;
 - б) предотвратяването на нарушения на правата върху интелектуалната собственост;

- в) борбата срещу фалшифицирането и пиратството чрез подходящи форми на сътрудничество; както и
 - г) функционирането на органите, отговарящи за защита и прилагане на правата върху интелектуална собственост.
3. Страните се споразумяват да обменят информация и да насърчават диалога относно опазването на генетичните ресурси, традиционните познания и фолклора.

ЧЛЕН 22

Митници

1. Страните засилват сътрудничеството си по митнически въпроси, включително улесняването на търговията, с цел по-нататъшно опростяване и хармонизиране на митническите процедури и насърчаването на съвместни действия в контекста на съответните международни инициативи.
2. Без да се засягат другите форми на сътрудничество, предвидени в настоящото споразумение, страните разглеждат възможността за сключване на инструменти за митническо сътрудничество и административна взаимопомощ по митническите въпроси.

ЧЛЕН 23

Сътрудничество в областта на данъчното облагане

1. С оглед на укрепването и развитието на икономическите дейности, като същевременно вземат предвид необходимостта от разработване на подходяща регулаторна рамка, страните признават и се ангажират да прилагат принципите на доброто управление в областта на данъчното облагане, т.е. прозрачността, обмена на информация и лоялната данъчна конкуренция.
2. За тази цел, съобразно съответните си компетентности, страните ще работят за подобряването на международното сътрудничество в областта на данъчното облагане, ще улесняват събирането на законните приходи от данъци и ще разработват мерки за ефективно прилагане на принципите на доброто управление, посочени в параграф 1.

ЧЛЕН 24

Прозрачност

Страните признават важността на прозрачността и на законосъобразността на прилагането на своите законови и подзаконови разпоредби, свързани с търговията, и за тази цел потвърждават отново своите ангажменти, установени в споразуменията за СТО, включително член X от Общото споразумение за митата и търговията от 1994 г. и член III от Общото споразумение по търговията с услуги.

ЧЛЕН 25

Търговия и устойчиво развитие

1. Страните признават приноса към целта за устойчиво развитие, който може да бъде осъществен чрез насърчаване на взаимно допълващи се политики в областта на търговията, околната среда и труда, и потвърждават отново ангажимента си за насърчаване на глобалната и двустранната търговия и инвестиции по такъв начин, че да допринесат за постигането на тази цел.
2. Страните признават правото на всяка страна да установява свои собствени равнища на вътрешна защита в областите на околната среда и трудовата заетост и да приема или да изменя съответното си законодателство и политики, в съответствие с международно признатите стандарти и споразумения.
3. Страните признават, че не е целесъобразно да насърчават търговията или инвестициите, като занижават или предлагат да се занижат равнищата на защита, които се предоставят по силата на тяхното вътрешно законодателство в областта на околната среда или на трудовата заетост. Страните признават също, че не е целесъобразно да се използват законодателство, политики и практики в областта на околната среда или на трудовата заетост за цели на протекционизъм в областта на търговията.
4. Страните обменят информация и опит относно своите дейности за насърчаване на съгласуваност и взаимно допълване между търговските, социалните и екологичните цели, включително в области като корпоративната социална отговорност, екологичните стоки и услуги, съобразените с климата продукти и технологии и схемите за гарантиране на устойчивост, както и относно други аспекти, посочени в дял VIII, и засилват диалога и сътрудничеството си по въпросите на устойчивото развитие, които могат да възникнат в контекста на търговските отношения.

ЧЛЕН 26

Диалог с гражданското общество

Страните насърчават диалога между правителствените и неправителствените организации, като профсъюзи, работодатели, бизнес асоциации, търговски и промишлени камари, с оглед поощряване на търговията и инвестициите в области от взаимен интерес.

ЧЛЕН 27

Сътрудничество между предприятията

Страните насърчават по-силните връзки между предприятията и засилват връзките между правителството и предприятията чрез дейности, в които участват предприятията, включително в контекста на срещата „Азия — Европа“ („АСЕМ“).

По-специално, това сътрудничество се стреми към подобряване на конкурентоспособността на малките и средните предприятия.

ЧЛЕН 28

Туризм

Като признават значението на туризма за задълбочаване на взаимното разбирателство и уважение между народите от Съюза и Нова Зеландия и икономическите ползи, произтичащи от засиления туризъм, страните се споразумяват да си сътрудничат с оглед нарастване на туризма и в двете посоки между Съюза и Нова Зеландия.

ДЯЛ V

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ПРАВОСЪДИЕТО, СВОБОДАТА И СИГУРНОСТТА

ЧЛЕН 29

Правно сътрудничество

1. Страните се споразумяват да развиват сътрудничеството си по гражданскоправни и търговскоправни въпроси, особено що се отнася до договарянето, ратифицирането и прилагането на многостранни конвенции за съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси, и по-специално конвенциите на Хагската конференция по международно частно право в областта на международното правно сътрудничество и уреждане на съдебните спорове и закрилата на децата.

2. По отношение на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси страните ще продължават да работят в областта на правната взаимопомощ, в съответствие с международните инструменти в тази област.

Това може да включва, когато е уместно, присъединяването към съответните инструменти на ООН и прилагането на тези инструменти. То може да включва също, когато е уместно, подкрепа за съответните инструменти на Съвета на Европа и сътрудничество между съответните органи на Нова Зеландия и Евроюст.

ЧЛЕН 30

Сътрудничество в областта на правоприлагането

Страните се споразумяват правоприлагащите им органи, агенции и служби да си сътрудничат и да допринасят за обезвреждане и неутрализиране на общите за страните транснационални заплахи от престъпления и тероризъм. Сътрудничеството между правоприлагащите органи, агенции и служби може да бъде под формата на взаимопомощ при разследвания, споделяне на техники на разследване, съвместно образование и обучение на техни служители и всякакъв друг вид съвместни дейности и съдействие, които страните определят съвместно.

ЧЛЕН 31

Борба с организираната престъпност и корупцията

1. Страните потвърждават отново ангажимента си да си сътрудничат за предотвратяването и борбата с транснационалната организирана, икономическа и финансова престъпност и с корупцията, фалшифицирането и незаконните трансакции при пълно спазване на поетите от тях взаимни международни задължения в тази област, в т.ч. за ефективно сътрудничество за възстановяване на активи и финансови средства, придобити от корупционни действия.
2. Страните насърчават прилагането на Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност, приета на 15 ноември 2000 г.
3. Страните насърчават също така прилагането на Конвенцията на ООН срещу корупцията, приета на 31 октомври 2002 г., като вземат предвид принципите на прозрачност и участие на гражданското общество.

ЧЛЕН 32

Борба с наркотиците

1. В рамките на съответните си правомощия и области на компетентност страните си сътрудничат с цел да гарантират прилагането на балансиран и интегриран подход към проблема с наркотиците.

2. Страните си сътрудничат с оглед на разбиването на транснационалните престъпни мрежи, замесени в трафика на наркотици, посредством, *inter alia*, обмен на информация, обучение и споделяне на най-добри практики, включително специални разузнавателни средства. Особени усилия трябва да бъдат положени за борба с проникването на престъпници в законната икономика.

ЧЛЕН 33

Борба с киберпрестъпността

1. Страните засилват сътрудничеството си за предотвратяване и борба с високотехнологичните, кибернетичните и електронните престъпления и разпространението по интернет на незаконно съдържание, включително терористично съдържание и съдържание със сексуално насилие над деца, чрез обмен на информация и практически опит в съответствие с националните си законодателства и с международните си задължения в областта на правата на човека.
2. Страните обменят информация в областта на образованието и обучението на специализирани следователи в областта на киберпрестъпността, на разследването на киберпрестъпления и на цифровата криминалистика.

ЧЛЕН 34

Борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма

1. Страните потвърждават отново нуждата от сътрудничество за предотвратяване на използването на финансовите си системи за изпиране на приходи от всякакви престъпни дейности, включително трафик на наркотици и корупция, както и за борба с финансирането на терористични действия. Това сътрудничество обхваща събирането на активи и финансови средства, придобити в резултат на престъпления.

2. Страните обменят необходимата информация в рамките на съответните си законодателства и прилагат подходящи мерки за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма, съответстващи на стандартите, приети от съответните международни органи, действащи в тази област, като например Специалната група за финансови действия (FATF).

ЧЛЕН 35

Миграция и убежище

1. Страните потвърждават отново своя ангажимент да си сътрудничат и обменят становища в областта на миграцията, включително незаконната имиграция, трафика на хора, убежището, интеграцията, трудовата мобилност и развитието, визите, сигурността на документите, биометричните данни и управлението на границите.

2. Страните се споразумяват да си сътрудничат за предотвратяване и контрол на незаконната имиграция. За тази цел:

- а) Нова Зеландия приема обратно всички свои граждани, незаконно пребиваващи на територията на държава членка, по искане на последната и без допълнителни формалности; както и
- б) всяка държава членка приема обратно всички свои граждани, незаконно пребиваващи на територията на Нова Зеландия, по искане на Нова Зеландия и без допълнителни формалности.

В съответствие с международните си задължения, включително съгласно Конвенцията за международното гражданско въздухоплаване, подписана на 7 декември 1944 г., държавите членки и Нова Зеландия ще предоставят на своите граждани и подходящите за тези цели документи за самоличност.

3. Страните, по искане на една от тях, ще проучат възможността за сключване на споразумение между Нова Зеландия и ЕС за обратно приемане в съответствие с член 52, параграф 1 от настоящото споразумение. Това споразумение ще включва разглеждане на възможността за приемане на подходящи мерки за гражданите на трети държави и лицата без гражданство.

ЧЛЕН 36

Консулска закрила

1. Нова Зеландия се съгласява, че дипломатическите и консулските органи на всяка представлявана държава членка могат да упражняват правото на консулска закрила в Нова Зеландия от името на други държави членки, които не разполагат с достъпно постоянно представителство в Нова Зеландия.
2. Съюзът и държавите членки се съгласяват, че дипломатическите и консулските органи на Нова Зеландия могат да упражняват консулска закрила от името на трета държава и че трети държави могат да упражняват консулска закрила от името на Нова Зеландия в Съюза в места, където Нова Зеландия или съответната трета държава нямат достъпно постоянно представителство.
3. Целта на параграфи 1 и 2 е да отпаднат всякакви изисквания за уведомяване или съгласие, които иначе могат да се прилагат.
4. Страните се споразумяват да улесняват диалога по консулските въпроси между съответните си компетентни органи.

ЧЛЕН 37

Защита на личните данни

1. Страните се споразумяват да си сътрудничат с оглед постигане на напредък в отношенията си след решението на Европейската комисия относно адекватното равнище на защита на личните данни от страна на Нова Зеландия и за осигуряване на висока степен на защита на личните данни в съответствие с приложимите международни инструменти и стандарти, включително Насоките на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие („ОИСР“) относно защитата на неприкосновеността на личния живот и трансграничните потоци от лични данни.
2. Това сътрудничество може да включва, *inter alia*, обмен на информация и експертен опит. То може също така да включва сътрудничество между регулаторните органи в рамките на органи като Работната група на ОИСР по въпросите на сигурността и неприкосновеността на личния живот в цифровата икономика и Световната мрежа за прилагане на законодателството за защита на личните данни.

ДЯЛ VI

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИТЕ И ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЩЕСТВО

ЧЛЕН 38

Научни изследвания и иновации

1. Страните се споразумяват да засилят сътрудничеството си в областта на научните изследвания и иновациите.

2. Страните насърчават, развиват и улесняват дейностите за сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите за мирни цели в подкрепа или допълване на Споразумението за научно и технологично сътрудничество между Европейската общност и правителството на Нова Зеландия, подписано в Брюксел на 16 юли 2008 г.

ЧЛЕН 39

Информационно общество

1. Като отчитат, че информационните и комуникационните технологии представляват ключови елементи на съвременния живот и са от изключително значение за икономическото и социалното развитие, страните се споразумяват да провеждат обмен на становища относно политиките си в тази област.
2. Сътрудничеството в тази област може да се съсредоточи *inter alia* върху:
 - а) обмена на мнения по различни аспекти на информационното общество, по-специално разгръщането на високоскоростен широколентов достъп, политиките и регулирането на електронните комуникации, включително предоставянето на универсална услуга, лицензирането и общите разрешителни, защитата на неприкосновеността на личния живот и на личните данни, електронното управление и откритото управление, сигурността на интернет и независимостта и ефикасността на регулаторните органи;

- б) взаимосвързаността и оперативната съвместимост на научноизследователските мрежи и на инфраструктурите и услугите за изчисления и научни данни, включително в регионален контекст;
- в) стандартизацията, сертифицирането и разпространението на нови информационни и комуникационни технологии;
- г) сигурността, надеждността и аспектите на информационните и комуникационните технологии и услуги, свързани с неприкосновеността на личния живот, включително насърчаването на безопасността в интернет, борбата срещу злоупотребите с информационни технологии и всички видове електронни носители и обмена на информация; както и
- д) обмена на становища относно мерките за преодоляване на проблема с международните цени на роуминга.

ДЯЛ VII

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО, КУЛТУРАТА

И ВРЪЗКИТЕ МЕЖДУ ХОРАТА

ЧЛЕН 40

Образование и обучение

1. Страните признават решаващия принос на образованието и обучението за създаването на качествени работни места и устойчив растеж за икономиките, основани на знанието, по-специално чрез развитието на граждани, които не само са подготвени за съзнателно и ефективно участие в демократичния живот, но са и способни да решават проблеми и да се възползват от възможностите, произтичащи от глобално свързания свят на 21-ви век. Вследствие на това страните признават, че имат общ интерес да си сътрудничат в областта на образованието и обучението.

2. В съответствие с взаимните си интереси и целите на политиките си в областта на образованието страните се ангажират да оказват съвместна подкрепа за подходящи дейности за сътрудничество в областта на образованието и обучението. Това сътрудничество ще се отнася до всички образователни сектори и може да включва:

- а) сътрудничество относно мобилност с учебна цел на гражданите чрез насърчаване и улесняване на обмена на студенти, научни работници, преподаватели и административен персонал от висши учебни заведения и на учители;
- б) съвместни проекти за сътрудничество между институции за образование и обучение в Европейския съюз и Нова Зеландия с оглед насърчаване на разработването на учебни планове, съвместни учебни програми и дипломи и мобилността на персонала и студентите;
- в) институционално сътрудничество, връзки и партньорства с цел укрепване на образователния елемент на триъгълника на знанието и за насърчаване на обмена на опит и ноу-хау; както и
- г) подкрепа за реформа на политиката чрез изследвания, конференции, семинари, работни групи, провеждане на бенчмаркинг и обмен на информация и добри практики, особено с оглед на процесите от Болоня и Копенхаген и на въведените инструменти и принципи, които повишават прозрачността и иновациите в образованието.

ЧЛЕН 41

Сътрудничество в областта на културата, аудиовизията и медиите

1. Страните се споразумяват да насърчават по-тясното сътрудничество в секторите на културата и творчеството, за да се подобрят, *inter alia*, взаимното разбирателство и опознаването на съответните им култури.
2. Страните се стремят да вземат необходимите мерки за насърчаване на културния обмен и провеждат съвместни инициативи в различни културни сфери, като използват съществуващите инструменти и рамки за сътрудничество.
3. Страните полагат усилия за подобряване на мобилността на работещите в сферата на културата, на произведенията на изкуството и на други паметници на културата между Нова Зеландия и Европейския съюз и неговите държави членки.
4. Страните се споразумяват да проучат чрез диалог в областта на политиката редица начини, по които намиращите се извън своите държави на произход паметници на културата могат да бъдат достъпни за общностите, откъдето са дошли тези паметници.
5. Страните насърчават межкултурния диалог между организациите на гражданското общество и между гражданите от двете страни.

6. Страните се споразумяват да си сътрудничат, по-конкретно чрез диалог в областта на политиката, в рамките на съответните международни форуми и особено Организацията на Обединените нации за образование, наука и култура (ЮНЕСКО), за да постигнат общите си цели и да насърчават културното многообразие, включително чрез прилагането на разпоредбите от Конвенцията на ЮНЕСКО за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване.

7. Страните насърчават, подкрепят и улесняват обмена, сътрудничеството и диалога между институциите от аудиовизуалния и медийния сектор и между лицата, работещи в тези сектори.

ЧЛЕН 42

Връзки между хората

Като признават значението на връзките между хората и техния принос за повишаване на разбирателството между Съюза и Нова Зеландия, страните се споразумяват да насърчават, подобряват и задълбочават тези връзки, както е целесъобразно. Тези връзки могат да включват обмен на служители и краткосрочни стажове за студенти по време на следдипломната им квалификация.

ДЯЛ VIII

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ, ЕНЕРГЕТИКАТА И ТРАНСПОРТА

ЧЛЕН 43

Околна среда и природни ресурси

1. Страните се споразумяват да си сътрудничат по въпросите на околната среда, включително устойчивото управление на природните ресурси. Целта на това сътрудничество е да насърчава опазването на околната среда и да интегрира екологичните съображения в съответните сектори на сътрудничеството, включително в международен и регионален контекст.
2. Страните се споразумяват, че сътрудничеството може да се осъществява чрез методи, като диалог, работни групи, семинари, конференции, съвместни програми и проекти, споделяне на информация, като например най-добри практики, и обмен на експерти, включително на двустранно или многостранно равнище. Темите и целите за сътрудничество се определят съвместно по искане на една от страните.

ЧЛЕН 44

Подобряване, защита и регулиране на здравето

1. Страните се споразумяват да укрепват сътрудничеството в областта на здравето, в т.ч. в контекста на глобализацията и демографските промени. Полагат се усилия за насърчаване на сътрудничеството и обмяна на информация и опит относно:

- а) защита на здравето;
- б) наблюдение на заразните болести (например грип и огнища на остри заболявания) и други дейности в обхвата на международните здравни правила (2005 г.), включително действия за подготвеност срещу значителни трансгранични заплахи, по-специално планиране на подготвеността и оценка на риска;
- в) сътрудничество в областта на стандартите и оценка на съответствието, за да се управляват нормативната уредба и рискът, свързан с продуктите (включително фармацевтични продукти и медицински изделия);
- г) въпроси, свързани с прилагането на Рамковата конвенция за контрол на тютюна на Световната здравна организация („СЗО“); както и
- д) въпроси, свързани с прилагането на Световния кодекс на СЗО на практиките при международно назначаване на здравни работници.

2. Страните потвърждават отново ангажимента си да спазват, насърчават и прилагат ефективно, по целесъобразност, международно признатите практики и стандарти в областта на здравето.

3. Сътрудничеството може да включва, *inter alia*, конкретни програми и проекти, приети по взаимно съгласие, както и диалог, сътрудничество и инициативи по теми от общ интерес на двустранно или многостранно равнище.

ЧЛЕН 45

Изменение на климата

1. Страните признават изменението на климата като глобален и неотложен проблем, който изисква колективни действия в съответствие с общата цел да се ограничи повишението на средната температура в световен мащаб до не повече от 2 °C в сравнение с равнищата отпреди индустриализацията. В рамките на съответните си компетентности и без това да засяга дискусиите в рамките на различни форуми, страните се договарят да си сътрудничат в области от общ интерес, включително, но не само:

- а) прехода към икономики с ниски емисии на парникови газове чрез подходящи национални стратегии и действия за смекчаване на последиците, включително стратегии за „зелен“ растеж;
- б) разработване, въвеждане и осъществяване на пазарни механизми, и по-специално на схеми за търговия с въглеродни емисии;
- в) инструменти от публичния и частния сектор за финансиране на действия в областта на климата;

- г) научни изследвания, разработване и внедряване на технологии за ниски емисии на парникови газове; както и
- д) мониторинг на парниковите газове и анализ на ефектите им, включително разработване и прилагане на стратегии за адаптиране в съответните случаи.

2. Двете страни се договарят да задълбочат сътрудничеството си по отношение на международното развитие в тази област и по-специално, относно напредъка в приемането на ново международно споразумение за периода след 2020 г. съгласно Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата, както и относно допълнителни инициативи за сътрудничество, които биха спомогнали за преодоляване на пропуските в областта на смекчаването на последствията от изменението на климата преди 2020 г.

ЧЛЕН 46

Управление на риска от бедствия и гражданска защита

Страните признават нуждата от управление на природните бедствия и бедствията, причинени от човека, както на своята територия, така и в световен мащаб. Страните потвърждават общия си ангажимент за подобряване на предотвратяването, смекчаването, подготвеността, ответните действия и мерките за възстановяване с цел да се повиши устойчивостта на обществата и инфраструктурата им, и да си сътрудничат, по целесъобразност, на двустранно и многостранно политическо равнище, за да се подобрят резултатите на управлението на риска от бедствия в световен мащаб.

ЧЛЕН 47

Енергетика

Страните признават значението на енергийния сектор и ролята на добре функциониращия енергиен пазар. Страните признават значението на енергетиката по отношение на устойчивото развитие, икономическия растеж и нейния принос за постигане на международно договорените цели за развитие, както и значението на сътрудничеството за справянето с глобалните предизвикателства, свързани с околната среда, и по-специално изменението на климата. Страните полагат усилия, в рамките на съответните си компетентности, да подобрят сътрудничеството си в тази област с оглед на:

- а) разработване на политики за увеличаване на енергийната сигурност;
- б) насърчаване на световната търговия и инвестиции в областта на енергетиката;
- в) подобряване на конкурентоспособността;
- г) подобряване на функционирането на световните енергийни пазари;
- д) обмен на информация и опит от политиките чрез съществуващите многостранни форуми в областта на енергетиката;
- е) насърчаване на използването на възобновяеми енергийни източници, както и на разработване и внедряване на чисти, разнообразни и устойчиви енергийни технологии, включително технологии от възобновяеми енергийни източници и енергийни технологии с ниски емисии;

- ж) постигане на рационално използване на енергията, за което да допринасят и търсенето, и предлагането, като се насърчава енергийната ефективност при производството, преноса, разпределението и крайното потребление на енергия;
- з) изпълнение на съответните си международни задължения за рационализиране и поетапно спиране в средносрочен план на неефективните субсидии за изкопаеми горива, които насърчават разхитителното потребление; както и
- и) обмен на най-добри практики в проучването и производството на енергия.

ЧЛЕН 48

Транспорт

1. Страните си сътрудничат във всички съответни области на транспортната политика, включително на интегрираната транспортна политика, с оглед подобряване на движението на стоки и пътници, насърчаване на морската и авиационната безопасност и сигурност, насърчаване на опазването на околната среда и повишаване на ефективността на транспортните си системи.
2. Целта на сътрудничеството и диалога между страните в тази област следва да бъде насърчаването на:
 - а) обмен на информация относно съответните им политики и практики;

- б) укрепване на отношенията в областта на въздухоплаването между Съюза и Нова Зеландия с оглед на:
- i) подобряване на достъпа до пазара, възможностите за инвестиции и либерализацията на клаузите относно собствеността и контрола на въздушните превозвачи в споразуменията за въздухоплавателни услуги в съответствие с националните политики,
 - ii) разширяване и задълбочаване на регулаторното сътрудничество в областта на авиационната безопасност и сигурност и на икономическото регулиране на въздушнотранспортната промишленост, и
 - iii) подкрепа на регулаторното сближаване и премахване на пречките за осъществяване на бизнес, както и сътрудничество в областта на управлението на въздушното движение;
- в) целите за неограничен достъп до международните морски пазари и търговия въз основа на лоялна конкуренция на търговска основа; както и
- г) взаимно признаване на свидетелствата за управление на сухопътни моторни превозни средства.

ЧЛЕН 49

Селско стопанство, развитие на селските райони и горско стопанство

1. Страните се договарят да насърчават сътрудничеството и диалога в областта на селското стопанство, развитието на селските райони и горското стопанство.

2. Областите, в които биха могли да се вземат под внимание дейности, включват, но не се ограничават до селскостопанската политика, политиката за развитие на селските райони, структурата на секторите, свързани с дейност на земята, и географските означения.

3. Страните се споразумяват да си сътрудничат на национално и международно равнище относно устойчивото управление на горите и свързаните с това политики и нормативни актове, включително мерки за борба с незаконната сеч и свързаната с нея търговия, както и насърчаването на доброто управление на горите.

ЧЛЕН 50

Морско дело и рибарство

1. Страните засилват диалога и сътрудничеството си по въпроси от общ интерес в областта на рибарството и морското дело. Страните се стремят да насърчават дългосрочното опазване и устойчивото управление на живите морски ресурси, предотвратяването и борбата с незаконния, недеклариран и нерегулиран риболов („ННН риболов“), както и прилагането на екосистемен подход към управлението.

2. Страните могат да си сътрудничат и да обменят информация по отношение на опазването на живите морски ресурси в рамките на регионалните организации за управление на рибарството (РОУР) и многостранните форуми (ООН, Организацията на ООН за прехрана и земеделие). По-конкретно, страните си сътрудничат с оглед на:

- а) гарантиране, чрез ефективно управление от страна на Комисията за риболова в Западния и Централния Тихи океан и въз основа на най-добрите налични научни данни, на дългосрочното опазване и устойчивото използване на далекомигриращите рибни запаси в прилежащия им район в Западния и Централния Тихи океан, включително чрез пълно признаване, в съответствие със съответните конвенции на ООН и други международни инструменти, на специалните изисквания на малките островни развиващи се държави и територии и осигуряване на прозрачен процес на вземане на решения;
- б) гарантиране на опазването и рационалното използване на живите морски ресурси в зоната на компетентност на Комисията за опазване на антарктическите живи морски ресурси, включително усилията за борба с дейностите по ННН в района, за който се прилага Конвенцията за опазване на живите морски ресурси на Антарктика;
- в) осигуряване на приемането и прилагането на ефективни мерки за опазване и управление на запасите в зоната на компетентност на РОУР в южната част на Тихия океан; както и
- г) улесняване на присъединяването към РОУР, когато една от страните е член, а другата страна е присъединяваща се страна.

3. Страните си сътрудничат с цел насърчаване на интегриран подход към морското дело на международно равнище.

4. Страните провеждат редовен двугодишен диалог на равнище висши служители, за да засилят диалога и сътрудничеството, както и да обменят информация и опит относно политиката в областта на рибарството и морското дело.

ЧЛЕН 51

Заетост и социални въпроси

1. Страните се споразумяват да укрепват сътрудничеството в областта на заетостта и социалните въпроси, в т.ч. в контекста на социалното измерение на глобализацията и демографските промени. Полагат се усилия за насърчаване на сътрудничеството и обмена на информация и опит относно заетостта и трудовоправните въпроси. Областите на сътрудничество могат да включват политиките за заетостта, трудовото право, въпросите, свързани с равенството между половете, недискриминацията в областта на заетостта, социалното приобщаване, социалната сигурност и политиките за социална закрила, индустриалните отношения, социалния диалог, развитието на умения през целия живот, младежката заетост, здравето и безопасността на работното място, корпоративната социална отговорност и достойните условия на труд.

2. Страните потвърждават отново необходимостта от подкрепа за такъв процес на глобализация, който да е от полза за всички, и от насърчаване на пълна и продуктивна заетост и достойни условия на труд като основен елемент на устойчивото развитие и намаляването на бедността. Във връзка с това страните припомнят декларацията на Международната организация на труда („МОТ“) относно социалната справедливост за справедлива глобализация.

3. Страните потвърждават отново ангажимента си да спазват, насърчават и прилагат ефективно международно признатите трудови принципи и права, определени по-конкретно в Декларацията на МОТ за основните принципи и права в областта на труда.

4. Сътрудничеството може да включва, *inter alia*, конкретни програми и проекти, определени по взаимно съгласие, както и диалог, сътрудничество и инициативи по теми от общ интерес на двустранно или многостранно равнище.

ДЯЛ IX

ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА

ЧЛЕН 52

Други споразумения или договорености

1. Страните могат да допълват настоящото споразумение, като сключват специални споразумения или договорености за всяка област на сътрудничество, попадаща в неговия обхват. Такива специални споразумения и договорености, сключени след подписването на настоящото споразумение, представляват неразделна част от цялостните двустранни отношения, които се уреждат с настоящото споразумение, и са част от обща институционална рамка. Съществуващите споразумения или договорености между страните не са част от общата институционална рамка.

2. Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не засяга и не накърнява тълкуването или прилагането на други споразумения между страните, включително на посочените в параграф 1. По-специално разпоредбите на настоящото споразумение не заменят, нито засягат по някакъв начин разпоредбите за уреждане на спорове или за прекратяване на други споразумения между страните.

ЧЛЕН 53

Съвместен комитет

1. Страните създават съвместен комитет, състоящ се от представители на страните.
2. В съвместния комитет се провеждат консултации за улесняване на изпълнението и за съдействие за постигане на общите цели на настоящото споразумение, както и за запазване на цялостната съгласуваност в отношенията между Съюза и Нова Зеландия.
3. Задачите на съвместния комитет са:
 - а) да насърчава ефективното прилагане на настоящото споразумение;
 - б) да наблюдава развитието на цялостните отношения между страните по споразумението;
 - в) при необходимост да иска информация от комитети или други органи, създадени по силата на други специални споразумения между страните, попадащи в общата институционална рамка в съответствие с член 52, параграф 1, и да разглежда всички доклади, изпратени от тях;
 - г) да обменя становища и да прави предложения по всички въпроси от общ интерес, включително бъдещите действия и наличните за тяхното осъществяване ресурси;
 - д) да определя приоритетите в съответствие с целите на настоящото споразумение;

- е) да търси подходящи методи за предотвратяване на проблеми, които биха могли да възникнат в областите, обхванати от настоящото споразумение;
- ж) да се стреми се да разрешава всички спорове, възникващи при прилагането или тълкуването на настоящото споразумение;
- з) да проверява информацията, представена от някоя страна в съответствие с член 54; и
- и) да прави препоръки и да приема решения, когато е уместно, за привеждане в действие на конкретни аспекти на настоящото споразумение.

4. Съвместният комитет действа с консенсус. Той приема свой процедурен правилник. Той може да създава подкомитети и работни групи, които да се занимават с конкретни въпроси.

5. Съвместният комитет заседава по принцип веднъж годишно последователно в Съюза и Нова Зеландия, освен ако страните не решат друго. По искане на една от страните се провеждат извънредни заседания на съвместния комитет. Съвместният комитет се председателства съвместно от двете страни. Съвместният комитет по принцип заседава на равнище висши служители.

ЧЛЕН 54

Ред и условия за изпълнение на задълженията и уреждане на спорове

1. Страните предприемат всички общи или конкретни мерки, които се изискват за изпълнение на задълженията им по настоящото споразумение.

2. Без да се засяга процедурата, описана в параграфи 3 — 8 на настоящия член, всеки спор, отнасящ се до тълкуването или прилагането на настоящото споразумение, се разрешава единствено чрез консултации между страните в рамките на съвместния комитет. Страните представят на съвместния комитет цялата съответна информация, необходима за задълбочено проучване на въпроса с оглед на разрешаването на спора.

3. Като потвърждават отново силния си споделен ангажимент към зачитането на правата на човека и неразпространението, страните се споразумяват, че ако една от страните счита, че другата страна е извършила особено сериозно и съществено нарушение на задълженията, описани в член 2, параграф 1 и член 8, параграф 1 като съществени елементи, като по този начин са заплашени международният мир и сигурност, така че се изисква незабавна реакция, тя незабавно уведомява другата страна за това, както и за подходящата/ите мярка/мерки, които възнамерява да предприеме по силата на настоящото споразумение. Уведомяващата страна информира съвместния комитет за необходимостта да проведе спешни консултации по въпроса.

4. Освен това особено сериозното и съществено нарушение на съществените елементи може да послужи като основание за подходящи мерки по общата институционална рамка, както е посочено в член 52, параграф 1.

5. Съвместният комитет представлява форум за диалог и страните полагат всички усилия, за да намерят решение по взаимно съгласие, ако възникне малко вероятната ситуация, описана в параграф 3. Ако съвместният комитет не може да стигне до взаимно приемливо решение в срок от 15 дни от началото на консултациите и не по-късно от 30 дни, считано от датата на уведомлението, посочено в параграф 3, въпросът се отнася за консултации на министерско равнище, които се провеждат за допълнителен срок от максимум 15 дни.

6. Ако не бъде намерено взаимно приемливо решение в срок от 15 дни от началото на консултациите на министерско равнище и не по-късно от 45 дни от датата на уведомлението, уведомяващата страна може да вземе решение за предприемане на подходящите мерки, за които е изпратила уведомление в съответствие с параграф 3. В Съюза решението за суспендиране предполага единодушие. В Нова Зеландия решението за суспендиране се взема от правителството на Нова Зеландия в съответствие с нейните закони и подзаконови разпоредби.

7. За целите на настоящия член „подходящи мерки“ означава частичното суспендиране, цялостното суспендиране или прекратяването на действието на настоящото споразумение или, в зависимост от случая, на друго специално споразумение, което е част от общата институционална рамка, посочена в член 52, параграф 1, съгласно съответните разпоредби на това специално споразумение. Подходящите мерки, предприети от една от страните за частичното суспендиране на действието на настоящото споразумение, се прилагат единствено по отношение на разпоредбите, попадащи в приложното поле на дялове от I до VIII. При подбора на подходящите мерки предимство имат онези, които в най-малка степен разстройват отношенията между страните. Тези мерки, които попадат в обхвата на разпоредбите на член 52, параграф 2, са пропорционални на нарушението на задълженията, предвидени в настоящото споразумение, и са в съответствие с международното право.

8. Страните подлагат на постоянен преглед развитието на ситуацията, която е довела до действия по настоящия член. Страната, която приема подходящите мерки, ги оттегля при първа възможност и във всеки случай веднага след като престанат да съществуват обстоятелствата, които са довели до налагането им.

ДЯЛ X

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 55

Определения

За целите на настоящото споразумение терминът „страните“ означава Съюзът или неговите държави членки, или Съюзът и неговите държави членки, съгласно съответните им правомощия, от една страна, и Нова Зеландия, от друга страна.

ЧЛЕН 56

Оповестяване на информация

1. Нищо в настоящото споразумение не засяга националните законови и подзаконови актове и тези на Съюза относно публичния достъп до официални документи.
2. Нищо в настоящото споразумение не се тълкува като задължение за която и да е от страните по него да предоставя информация, чието разкриване би противоречало на основните ѝ интереси в областта на сигурността.

ЧЛЕН 57

Изменение

Настоящото споразумение може да се изменя чрез писмено споразумение между страните. Тези изменения влизат в сила на датата или датите, договорени от страните.

ЧЛЕН 58

Влизане в сила, срок на действие и уведомяване

1. Настоящото споразумение влиза в сила на тридесетия ден след датата, на която страните са се уведомили взаимно за приключването на съответните необходими за целта правни процедури.
2. Независимо от параграф 1, Нова Зеландия и Съюзът могат временно да прилагат определени съвместно разпоредби от настоящото споразумение до влизането му в сила. Това временно прилагане започва на тридесетия ден след датата, на която Нова Зеландия и Съюзът са се уведомили взаимно за приключването на съответните вътрешни процедури, необходими за това временно прилагане.
3. Настоящото споразумение се сключва за неопределен срок. Всяка от страните може да уведоми писмено другата страна за намерението си да прекрати прилагането на настоящото споразумение. Прекратяването влиза в сила шест месеца след датата на уведомяването.

4. Уведомленията, направени в съответствие с настоящия член, се отправят съответно до Генералния секретариат на Съвета на Европейския съюз и до Министерството на външните работи и търговията на Нова Зеландия.

ЧЛЕН 59

Териториално приложение

Настоящото споразумение се прилага, от една страна, на териториите, на които се прилагат Договорът за Европейския съюз и Договорът за функционирането на Европейския съюз, и съгласно условията, предвидени в тези договори, а от друга страна — на територията на Нова Зеландия, но не включва Токелау.

ЧЛЕН 60

Автентични текстове

Настоящото споразумение е съставено в два еднообразни екземпляра на английски, български, гръцки, датски, естонски, испански, италиански, латвийски, литовски, малтийски, немски, нидерландски, полски, португалски, румънски, словашки, словенски, унгарски, фински, френски, хърватски, чешки и шведски език, като текстовете на всички езици са еднакво автентични. В случай на разминаване при текстовете на настоящото споразумение страните отнасят въпроса до съвместния комитет.